

PROGRAM PROFILAKTYKI

W ZESPOLE SZKÓŁ W TARNAWIE

NA LATA 2014/15 – 2016/17

*W wychowaniu chodzi właśnie o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem,
o to, ażeby bardziej był, aniżeli więcej miał,
aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”.*

Jan Paweł II, przemówienie w UNESCO (02.06.1980)

Program Profilaktyczny Zespołu Szkół w Tarnawie uzupełnia program wychowawczy placówki. Celem jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, wzmacnianie czynników ochronnych przy jednoczesnej redukcji czynników ryzyka. Formy i sposoby działań zakresu profilaktyki dostosowane są do wieku uczniów. Program ten kierowany jest do każdego ucznia, zarówno zdolnego jak i ze specyficznymi oraz specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, potrzebującego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz materialnej. Program odpowiada na realne problemy i zagrożenia pojawiające się w szkole, klasie szkolnej i środowisku. Zakładamy, że dzięki naszemu zaangażowaniu każdy z uczniów poradzi sobie w trudnej sytuacji i osiągnie sukces, zgodnie ze swoimi możliwościami.

Założenia szkolnego programu profilaktyki:

- Aktywizacja i integracja uczniów przy realizacji wspólnych zamierzeń.
- Rozwój aktywności uczniów poprzez udział w planowaniu, organizowaniu i przygotowaniu wydarzeń z życia szkoły tj. imprez klasowych, szkolnych, wycieczek, wyjść poza szkołę, itp.
- Podejmowanie działań na rzecz środowiska szkolnego poprzez udział w pracach zainicjowanych przez samorząd uczniowski, współorganizowanie imprez ogólnoszkolnych, charytatywnych i patriotycznych.
- Uwrażliwienie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci i dorosłych.
- Eliminacja zachowań agresywnych i dyskryminujących innych.

- Współdziałanie z rodzicami przy realizacji zadań wychowawczych.
- Promocja szkoły poprzez udział w konkursach, prezentowanie dorobku na forum szkoły i w środowisku lokalnym.
- Stworzenie warunków do rozwoju indywidualnych zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- Dalsze diagnozowanie potrzeb uczniów i wspieranie ich indywidualnych dążeń i aspiracji.
- Dalsze monitorowanie zachowania i przeciwdziałanie przejawom niepożądanych zachowań.
- Wspieranie rozwoju społecznego dzieci 5- letnich w grupach zerowych i klasie pierwszej.
- Przygotowanie uczniów do przejścia na następny etap rozwoju (II etap edukacji, gimnazjum).

Cele szczegółowe programu:

- **Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią:**
 - Tworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci na drodze i w szkole.
 - Zapoznanie uczniów z regulaminem szkoły oraz szczegółowymi kryteriami ocen zachowania.
 - Bezpieczeństwo uczniów podczas przerw i imprez szkolnych.
 - Uwrażliwienie uczniów na zagrożenia podczas drogi do i ze szkoły.
 - Systematyczne uwrażliwianie uczniów na sytuacje stwarzające zagrożenie.
 - Uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia: powódź, pożar, zachowanie na szkolnym korytarzu, szatni, klasie szkolnej, sali gimnastycznej, boisku szkolnym.
 - Uwzględnienie profilaktyki uzależnień: problem narkotyków, dopalaczy, palenie papierosów, picie alkoholu, zachowania agresywne.
- **Eliminacja zachowań agresywnych i przemocy w szkole:**
 - Diagnoza poziomu bezpieczeństwa w szkole.
 - Uświadamianie uczniom, czym jest agresja i przemoc oraz jak sobie z nimi radzić.
 - Wdrażanie działań na rzecz ograniczania agresji i przemocy, kształtowanie umiejętności asertywnych.

- Kształtowanie umiejętności zastępowania agresji, wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji.
 - Kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo własne i innych.
 - Wzbudzanie empatii, tolerancji, zachowań prospołecznych i antydyskryminacyjnych.
 - Pedagogizacja rodziców.
- **Rozwijanie umiejętności współzycia społecznego:**
- Przedstawienie zasad i reguł współzycia w klasie i szkole.
 - Edukacja prawna uczniów.
 - Uważliwienie uczniów na potrzeby innych.
 - Uważliwienie uczniów na akceptację odmienności.
 - Kształtowanie postaw tolerancyjnych i antydyskryminacyjnych.
 - Integrowanie społeczności klasowej i szkolnej.
- **Rozszerzenie działań na rzecz propagowania zdrowego trybu życia:**
- Propagowanie zdrowego trybu życia.
 - Popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
 - Uświadczenie konieczności zachowania higieny i ergonomii pracy.
 - Kształtowanie nawyków dbania o zdrowie i higienę osobistą.
 - Poszerzanie zainteresowań i wiedzy ucznia
- **Profilaktyka uzależnień:**
- Kształtowanie postawy asertywnej.
 - Profilaktyka palenia papierosów.
 - Profilaktyka picia alkoholu.
 - Profilaktyka narkomanii, lekomanii, uzależnienia od komputera.
 - Rozpoznawanie sytuacji domowej wychowanków.
 - Wdrażanie wybranych programów profilaktycznych

➤ **Podjęmowanie działań mających na celu wzmocnienie motywacji do własnego rozwoju:**

- Uświadomienie uczniowi jego mocnych stron i możliwości.
- Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów.
- Wskazywanie pożądanych wzorców zachowań.
- Zapobieganie nadmiernej absencji uczniów w szkole.
- Pomoc uczniom w przezwyciężaniu własnych trudności i ograniczeń.
- Pomoc uczniom w organizowaniu i planowaniu swojej pracy.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i ujawniania swoich uczuć i emocji.

➤ **Wdrażanie metod radzenia sobie w trudnych sytuacjach:**

- Poszerzenie wiedzy dotyczącej sytuacji trudnych.
- Wdrażanie zachowań asertywnych.
- Pomoc uczniom w radzeniu sobie ze stresem.
- Pomoc uczniom w radzeniu sobie z własnymi ograniczeniami.
- Kształtowanie umiejętności szukania pomocy.

Zadania profilaktyczne nauczycieli:

- zwracanie- podczas dyżurów szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: toalety, schody, szatnie itp.,
- informowanie na bieżąco wychowawców o niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i reagowanie na przejawy agresji, palenia papierosów, spożywania alkoholu czy niszczenia mienia.
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji,

- natychmiastowa, zgodna ze Statutem Szkoły reakcja na przejawy agresji rówieśniczej, przemocy i zachowania dyskryminacyjne,
- dawanie przykładów odpowiedzialności, sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Zadania profilaktyczne wychowawców klasowych:

- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, [pedagoga, psychologa], dyrektora szkoły,
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.),
- współpraca z rodziną - inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne,
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących palenia tytoniu i picia alkoholu, przeciwdziałania agresji , rozwijania umiejętności interpersonalnych,
- wprowadzanie zajęć redukujących napięcie, relaksacyjnych, zajęć śródlekcyjnych,
- organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce,
- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia,
- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci,
- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości.

Zadania profilaktyczne pedagoga / w skrajnych sytuacjach – praca zlecona /:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- wprowadzanie zewnętrznych programów profilaktycznych
- organizowanie pogadarek, prelekcji dla uczniów z udziałem policji, psychologa, lekarza,
- pedagogizacja rodziców.

Zadania profilaktyczne psychologa / w skrajnych sytuacjach – praca zlecona /:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- indywidualna pomoc uczniom w rozwiązywaniu sytuacji trudnych,
- organizowanie pogadanek, prelekcji i godzin wychowawczych dla uczniów,
- psychoedukacja rodziców,
- wsparcie nauczycieli.

Zadania profilaktyczne rodziców:

Mając na uwadze, że wychowanie dzieci to główne zadanie rodziców, a nauczyciele wspierają ich w dziedzinie wychowania, ustalono następujące zadania profilaktyczne dla rodziców :

- każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązek szkolny.
- rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby z [pedagogiem , psychologiem] bądź Dyrektorem /zastępcą/ Szkoły w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom.
- rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych.
- rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

Formy realizacji programu profilaktycznego:

- W realizacji programu łączącego wychowanie, nauczanie i rozwijanie umiejętności psychospołecznych oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów wykorzystuje się:
 - a) przedmioty nauczania,
 - b) godziny do dyspozycji wychowawcy klasy,
 - c) ścieżki edukacyjne – „edukacja prozdrowotna”, „edukacja czytelnicza i medialna”, „edukacja ekologiczna” realizowane przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów,
 - d) zajęcia sportowe,
 - e) zajęcia pozalekcyjne,
 - f) uroczystości klasowe, szkolne,
 - g) imprezy ogólnopolskie i regionalne,
 - h) zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone przez psychologa i pedagogów (trening umiejętności społecznych, socjoterapia, zajęcia wyciszające, praca zespołów dla dzieci z klas „0”) [fakultatywnie – praca zlecona],
- Metody np.: ankiety, rozmowy, obserwacje, wykorzystane w ewaluacji wynikać będą z charakteru działań, warunków i okoliczności w których te działania są realizowane.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

L.p.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne i współpracujące
1.	Pedagogizacja rodziców - zagadnienia dot. uzależnień, potrzeb kolejnych etapów rozwojowych, okresu dojrzewania, przemocy i agresji, wychowawczej funkcji rodziny.	Tablice informacyjne dla rodziców Pogadanki, prelekcje, indywidualne rozmowy, spotkania z gośćmi.	Na bieżąco, w zależności od potrzeb	Wychowawcy, n-el zespołu interdyscyplinarnego, pielęgniarka, zaproszeni goście (policjant, strażnik miejski, terapeuci)
2	Integracja klasowa i szkolna.	Uroczystości i imprezy klasowe z udziałem rodziców. Uroczystości szkolne. Zajęcia integracyjne w klasach 0 , I, IV i I gimnazjum prowadzone przez wychowawców.	Przynajmniej raz w semestrze Wg kalendarza imprez Wrzesień , czerwiec	Wychowawcy, wyznaczeni nauczyciele, rodzice.
3	Bezpieczna droga do szkoły, bezpieczeństwo w życiu codziennym. Udzielanie pierwszej pomocy.	Zajęcia według planu wychowawcy. Zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy realizowane w każdej klasie. Spotkania z Policją kl. 0 – VI, I – III gimnazjum. Monitorowanie zachowań uczniów podczas pobytu w szkole.	Na bieżąco Po ustaleniu Cały rok	Wychowawcy, nauczyciele, rodzice, zaproszeni goście (policjant, strażnik miejski) Nauczyciele pełniący dyżury międzylekcyjne. Służba Maltańska.
4.	Likwidowanie deficytów rozwojowych w szczególności u dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	Zajęcia terapii pedagogicznej Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze Zajęcia logopedyczne. Zajęcia wspierające rozwój	Cały rok	Wychowawcy, rodzice, wolontariusze

		Pomoc w odrabianiu lekcji		
5.	Motywowanie uczniów do właściwego zachowania poprzez przestrzeganie systemu nagród i kar.	Stosowanie na co dzień wewnątrzszkolnego systemu nagród i kar oraz klasowych reguł i ustaleń. Wprowadzenie zeszytów wychowawczych dla uczniów ze szczególnymi problemami w dostosowaniu się do norm funkcjonowania szkolnego.	Cały rok	Dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele, rodzice
6.	Przeciwdziałanie agresji, przemocy psychicznej, zachowaniom dyskryminacyjnym, wymuszeniom i kradzieżom.	Zajęcia dotyczące przeciwdziałania agresji realizowane w każdej klasie. Spotkania uczniów z policją, strażą miejską i strażą pożarną. Spotkania Zespołu Profilaktyczno-Wychowawczego z uczniem i rodzicem.	Na bieżąco, w zależności od potrzeb	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele, rodzice, Zespół Profilaktyczno-Wychowawczy, zaproszeni goście - policja, straż miejska
7.	Zapobieganie kontaktom z alkoholem, papierosami, narkotykami, lekami.	Zajęcia dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom realizowane w każdej klasie przez wychowawcę w ramach godzin wychowawczych. Spotkania uczniów kl. IV –VI oraz I – III gimnazjum z zaproszonymi gośćmi nt. skutków uzależnień. Spotkanie rodziców z zaproszonym gościem dot. narkotyków.	Cały rok	Wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka, rodzice, zaproszeni goście

		Udział w ogólnopolskich i regionalnych działaniach profilaktycznych.		
8.	Promowanie zdrowego stylu życia.	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, konkursów, zawodów sportowych, kół zainteresowań, wycieczek. Projekty: Już pływam, Bezpieczny stok, Owoce w szkole, Klub bezpiecznego Puchatka.	Cały rok	Wychowawcy, nauczyciel wychowania fizycznego pielęgniarka, rodzice
9.	Ochrona uczniów przed niepożądanymi treściami w Internecie oraz brutalnymi programami i grami komputerowymi.	Zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy w Internecie, uzależnieniom od komputera, świadomego korzystania z komputera:	Cały rok Cały rok	Rodzice Wychowawcy, Nauczyciele informatyki
10.	Wspieranie dzieci w trudnej sytuacji materialnej i zaniedbanych środowiskowo.	Rozmowy indywidualne z wychowawcami, uczniami, rodzicami – bezpłatne obiady, paczki okolicznościowe, podręczniki szkolne, stypendia socjalne, zasiłki, wolontariat. Współpraca z Radą Rodziców.	Na bieżąco, w zależności od potrzeb	Dyrekcja, Zespół Profilaktyczno-Wychowawczy, wychowawcy, nauczyciele, rodzice

Ewaluacja Szkolnego Programu Profilaktyki

Program profilaktyki realizowany jest przy współpracy z organizacjami i instytucjami wspomagającymi dzieci i rodzinę.

- Szczegółowa strategię działań profilaktycznych zawiera „Harmonogram działań profilaktycznych”.
- Ocena planowanych przedsięwzięć profilaktycznych dokonana będzie raz do roku na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.
- Program profilaktyki poddany będzie monitorowaniu i ewaluacji wraz z programem wychowawczym szkoły w zależności od zaistniałych potrzeb.
- Wyniki będą wskazówkami do pracy w kolejnych latach.

Szkolny Program Profilaktyki Publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Zespole Szkół w Tarnawie został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski, a następnie przyjęty uchwałą Rady Pedagogicznej numer **3/2014/15** z dnia **26 sierpnia 2014 roku** i uchwałą Rady Rodziców numer **2/2014/15** z dnia **07 października 2014 roku** .

